

Vilonya Község Polgármestere

8194 Vilonya, Kossuth u. 18., Tel./Fax: 88/ 490-162;

e-mail: vilonya@invitel.hu

Tárgy: Beszámoló a lakóhelyi környezet állapotáról

A beszámolóban, valamint annak egyes fejezeteiben egy-egy „fogadalom” is megfogalmazódik, mely betartásával kicsit tisztábbá tehetjük környezetünket, bolygónkat.

1. A levegőminőség állapota

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM. rendeletben Vilonyát a (Veszprém – Székesfehérvár tengelybe tartozó településként) a 4. zónába sorolták. A kapcsolódó rendeletek értelmében a 4. zónához tartozó településeken az alábbi emissziós koncentráció értékek jellemzők:

- Szilárd részecske 11-39 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (határérték: 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)
- SO₂ 3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ alatt (határérték: 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)
- NO₂ 14-35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (határérték: 85 $\mu\text{g}/\text{m}^3$)
- CO 347-1466 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ között

A különböző szennyező hatások (közlekedés, környező iparterületek kibocsátása) ellenére a település levegőjének minősége jó, az egyes komponensek koncentrációja határérték alatti. Problémát a környező iparterületekről időnként érkező bűzhatás okoz. A levegőminőség szempontjából a szilárd részecskék (por) levegőbe jutó mennyiségét megfelelő intézkedésekkel – továbbra is – csökkenteni kell. Az egyik hatékony megoldás – és egyben Uniós követelmény – a száraz növényi részek szabadtéri égetésének betiltása.

A NO_x-ok határértéket közelítő koncentrációja, a tavalyi évben csökkent az átmenő közúti forgalom mérséklésése nyomán – ami a pandémiás időszaknak tudható be. Továbbra is csökkenteni kell az ipari üzemek szennyezőanyag-kibocsátását, mivel ezek nagy mértékben hozzájárulnak a NO_x-ok koncentrációjának növekedéséhez.

A legközelebbi mintavevő hely Peremarton-gyártelep, Ibolya u. 2. szám alatt található, itt csak a NO₂ koncentrációját mérik. A településhez legközelebb lévő – nyilvános adatokat szolgáltató mérőállomáson folyamatos, több komponensre is kiterjedő mérése történik.

Hónap	NO ₂ (µg/m ³)
Január	16,16
Február	14,89
Március	16,83
Április	14,83
Május	10,41
Június	9,2
Július	nincs adat
Augusztus	nincs adat
Szeptember	nincs adat
Október	nincs adat
November	nincs adat
December	nincs adat

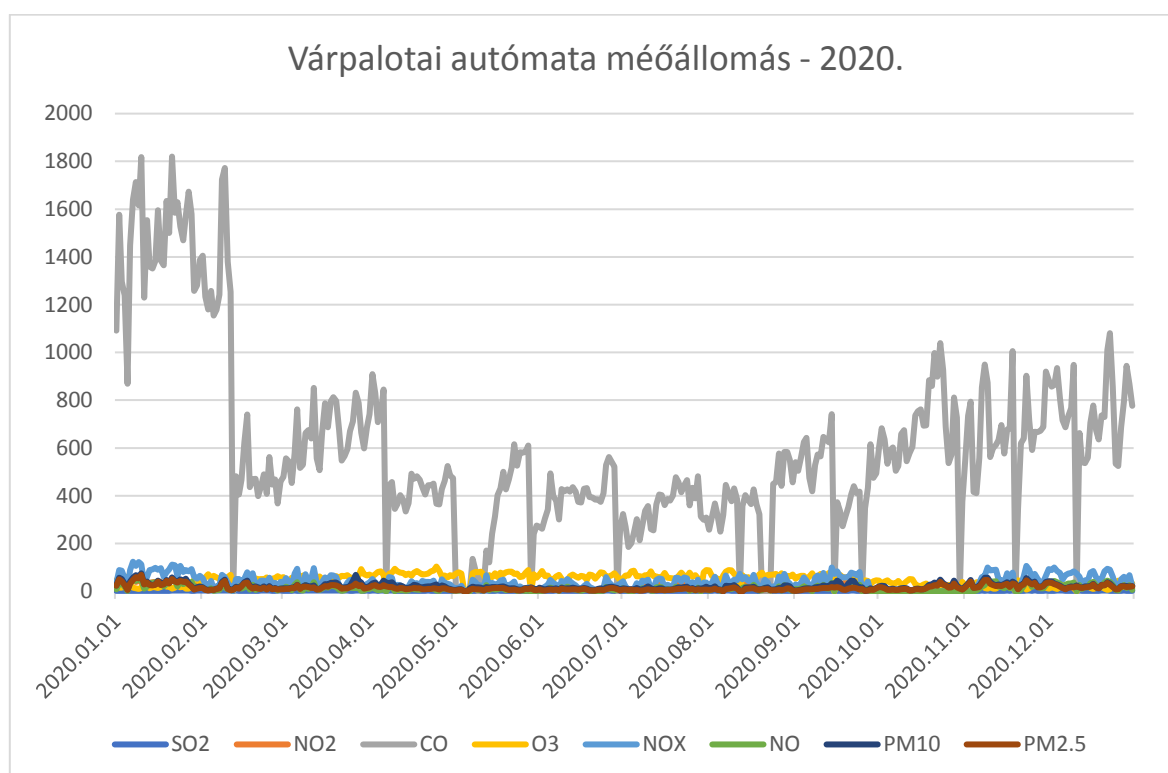
Peremartoni-gyártelep, Ibolya utca 2. szám alatti manuális mérőállomás adatai
(forrás: <http://www.levegominoseg.hu/manualis-merohalozat> letöltés: 2021.03.04)

	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	NO _x	NO	PM ₁₀	PM _{2.5}
Január	2,18	34,46	1465,84	23,95	81,65	30,78	39,06	33,89
Február	2,39	21,38	818,32	50,35	39,83	11,77	17,24	14,16
Március	2,41	21,97	651,19	56,16	43,05	13,75	24,00	16,90
Április	2,07	19,36	503,34	75,50	32,56	8,61	23,43	13,39
Május	2,02	14,61	365,26	71,39	24,66	6,81	12,83	8,09
Június	2,04	13,88	402,03	61,70	25,12	7,35	11,33	7,02
Július	1,86	18,34	347,39	66,35	32,46	9,21	11,55	6,48
Augusztus	1,54	20,76	407,35	65,51	38,57	10,87	15,18	8,47
Szeptember	1,59	27,98	491,68	56,49	53,48	16,14	19,17	9,60
Október	1,77	Nincs adat	689,67	30,10	Nincs adat	Nincs adat	18,58	14,06
November	2,24	23,30	676,10	22,22	59,23	23,43	32,20	27,16
December	2,27	23,32	761,00	19,72	63,53	26,01	22,65	19,99
Határértékek	125 ug/m ³	85 ug/m ³	ug/m ³	ug/m ³	ug/m ³	ug/m ³	50 ug/m ³	ug/m ³

Várpalotai automata mérőállomás havi átlagértékei
(forrás: <http://www.levegominoseg.hu/automata-merohalozat> letöltés:2021.03.04)

ÁLLOMÁS - Fejér Megyei Kormányhivatal			SZENNYEZŐK									
Város	Cím	Állomás típusa	NO	NO ₂	NO _x	SO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀	PM _{2.5}	PM ₁	BTEX
Ajka	Bródy Imre u. 4	külvárosi háttér	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Dunaújváros	Köztársaság út 14.	városi ipari	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x
Székesfehérvár	Palotai út. – Mészöly utca sarok	városi közlekedési	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x
Várpalota	Szent István út - Honvéd u.	városi közlekedési	x	x	x	x	x	x	x	x	-	-
Veszprém	Kádár utca	külvárosi háttér	x	x	x	x	x	x	x	x	-	x

(forrás: <http://www.levegominoseg.hu> letöltés:2021.03.05)

- Vilonya Község közigazgatási területén vegyipari üzem nem található, de a környező településeken található vegyipari üzemek hatással lehetnek a levegő minőségére. Tekintve az uralkodó szélirányt, a községet számottevő légszennyezés nem éri.
- A közigazgatási területen a levegő minősége jó. Ez köszönhető annak is, hogy az egyre szigorodó környezetvédelmi előírások hatására jelentősen csökkent a környék légszennyezettsége. A 2020 évben a gépjárművek szennyezőanyag kibocsátása a covid-19 koronavírus megfékezésére tett intézkedésekkel jelentősen csökkent, mely a gépjármű használatával indokolható.

A település belterületén környezetszennyező tevékenységet a 2020. évben nem végeztek.

Az Észak-Balatoni Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. hulladéktárolójának technológiai problémái miatt évek óta gondot okoz a szaghatás, mely dél-nyugati széláramlás idején kellemetlenséget okoz a település lakossága életében.

1.1. Lakossági fűtés

Az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés és az erőforrások túlzott kihasználása napjaink legnagyobb kihívása. Az egyéni karbonlábnyom legnagyobb része a szállítmányozásból, háztartási fogyasztásból és az élelmiszerfogyasztásból ered, a termék vagy szolgáltatás gyártásából, használatából és élettartamának végéből eredő üvegházhatású gázkibocsátást jelenti. Magában foglalja a szén-dioxidot (CO₂), – az emberek által leggyakrabban kibocsátott gázt – valamint egyéb gázokat, metánt, dinitrogén-oxidot (N₂O) és a fluor (F) tartalmú gázokat, amelyek mindegyike felelős globális felmelegedésért.

Régóta figyelmeztetnek a klímakutatók, hogy már egyéni szinten is rengeteget változtathatunk ezen, ha csökkentjük – elsősorban a háztartásunkban keletkező – üvegházhatású gázkibocsátásunkat. Ahhoz, hogy a globális felmelegedés ne haladja meg a 2°C-ot, egyéni karbonlábnyomunk 2050-re nem lehetne több mint 1,87 tonna átlagosan évente. Összehasonlításképpen, jelenleg a magyarországi átlagos egyéni karbonlábnyom 5,7 tonna szén-dioxid (CO₂) egyenérték/fő, ugyanez Németországban 10,5 tonna CO₂e/fő, az USA-ban pedig 20 tonna CO₂e/fő körül alakul.

Magyarországon évente több mint 14 ezer ember hal meg idő előtt a levegőszennyezés következtében az Európai Környezetvédelmi Ügynökség adatai szerint. A gyermekek életésélyeit átlagosan 6-18 hónappal csökkentheti a szennyezett levegő.

A fűtéshez használt tüzelőanyagok közül a szén (C) használata során keletkezik a legtöbb fajta és legnagyobb mennyiségű szennyezőanyag. Kedvezőbb hatás érhető el az olajtüzelés alkalmazásával, mivel az olaj kéntartalma (S), így kén-dioxid (SO₂) kibocsátása is kisebb. A koromkibocsátás mellett a magasabb égési hőmérséklet következtében azonban megjelenik a nitrogénoxid (NO) kibocsátás. Kedvező, hogy ezek a tüzelési módok nem jellemzőek a településen. A háztartások, középületek körében leginkább a gázfűtés a jellemző.

A jó szabályozási lehetőség következtében a gáztüzelés viszonylag kis mértékű szén-monoxid (CO) kibocsátást eredményez. Mivel a gáz kéntartalma (S) jelentéktelen, gyakorlatilag kén-dioxid (SO₂) nem keletkezik. A magas égési hőmérséklet miatt nitrogénoxid (NO) kibocsátással kell számolni, de szilárd szennyeződés gyakorlatilag nem keletkezik.

„2021-ben FOGADALOM A KÖRNYEZETÜNK ÉS A BOLYGÓ ÉRDEKÉBEN”

„Tudatos fűtés... Kapcsold le a fűtést szellőztetés idejére és mielőtt hosszabb időre elmész otthonról! Fűtésszezon előtt ellenőrizd az ablakok szigetelését! Nyílászárók megfelelő szigetelésével 15-20% fűtési energiát spórolhatunk meg.”

1.1.1. Megújuló energia

A környezettudatos energiagazdálkodás nagymértékben hozzájárul a klímaváltozás káros hatásainak enyhítéséhez. Az energiafelhasználás visszafogásával, egy részének megújulókból történő fedezésével – az ehhez illeszkedő alacsony hőmérsékletű fűtési technológiákkal kiegészítve – az üvegházhatású gázok kibocsátása csökkenthető. Helyi hasznosítás esetében a megújuló energiaforrásokban rejlő lehetőségek csak abban az esetben használhatóak ki hatékonyan, ha az ellátni kívánt épület

- új építés esetében erre energetikailag megfelelően tervezett,
- utólagos alternatív energiával történő energiaellátás esetében pedig az épület energetikai korszerűsítése, hőszigetelése, energiafelhasználás csökkentése megtörténik.

A településfejlesztési koncepció törekvéseivel összhangban – a helyi adottságokat figyelembevétele mellett – javasolt a megújuló energiaforrásokból származó előnyöket kiaknázni a település energiaellátásában. Megújulók közül elsősorban a napenergia hasznosítása jelent lehetőséget. Napelemek elhelyezésére intézmények tetőszerkezetén van lehetőség, célszerűen épületenergetikai korszerűsítéssel összekapcsolva.

1.2. Közlekedési emissziók

A településen levegőtisztasági problémák továbbra is a 7202. számú főút nagy forgalmából adódnak, ahol a személygépjármű forgalom mellett jelentős a tehergépjármű forgalom is. A járművek fajlagos légszennyezőanyag-kibocsátásai csökkennek, amelyek következtében a szén-monoxid (CO) és szén-hidrogén emisszió is jelentősen csökken (a katalizátoroknak köszönhetően). Ezzel szemben a nitrogén-oxidok (NO) kibocsátása viszont nő, mert a fajlagos kibocsátás csökkenése sem tudja kompenzálni a forgalom növekedését.

Vilonyán az elmúlt évekhez képest az üzemben tartott gépjárművek aránya nagymértékű változást nem mutat, az önkormányzati adóhatóság 354 db gépjárművet tart nyilván.

„2021-ben FOGADALOM A KÖRNYEZETÜNK ÉS A BOLYGÓ ÉRDEKÉBEN”

„Egy autóval kevesebb... Ha teheted, kerékpározz autó helyett, vagy használd a tömegközlekedést! A kerékpár egészséges, környezetkímélő és városban a leggyorsabb is. Ha egy éven keresztül nem használunk autót, 2,6 tonna szén-dioxidot tarthatunk vissza a Lund University és a University of British Columbia 2017-ben készített tanulmánya szerint.”

2. Zaj- és rezgésterhelés

A település zajterhelését leginkább a községen átmenő közúti forgalom zaja okozza.

A murvabánya változatlan intenzitással működik, amihez az időközben megnövekedett személyautós forgalommal számolhatunk. A fenti adatok a mai körülmények között is a zajterhelés mértéke nappal meghaladja, éjjel megközelíti a zaj és rezgésterhelések megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben előírt határértéket, ezért építési tevékenységnél szükséges zajvédelmi létesítmény tervezése.

A település úthálózata terhelt. A kerékpárosok biztonságos közlekedése érdekében számukra kerékpárút kijelölése szükséges.

3. Vízhőesség állapota

Vilonya a fokozottan érzékeny vízbázist üzemeltető települések közé, a B1/1. kategóriába tartozik.

A lakosság megfelelő vízellátása a község közigazgatási területén mindenütt megoldott. A közép és hosszú távú biztonságos vízellátás érdekében figyelembe kell venni a Bakonykarszt Zrt. által a rendezési tervhez küldött tájékoztatójában foglaltakat. Új lakótelkek parcellázása és a közművek kiépítése megtörtént.

3.1. Vízirajzi, vízháztartási változások

A Sukorói-hegy dolomitszicláira épült falu erdős, köves, karsztos területen fekszik, határán átfolyik a Séd-patak. A Séd vizén két malom működött. A határában két szőlőhegy áll, a Berty és a Kishegy.

3.2. Felszíni vizek

Vilonya közigazgatási területén a felszíni vízhálózat ritka, a település területén a tektonikai vonalakon kialakult Veszprémi-Séd, illetve a Séd-Sárvízi-malomcsatorna medre halad át. A Sédre merőlegesen a magasabb térszínekről lefolyó vizekből másodlagos vízfolyás rendszer alakult ki. A dombhátak felszíni vízben szegények, így

ezek a vízfolyások az év nagy részében szárazak maradnak, csak az igen ritka, komoly csapadékesemények során változtatják méretüket.

A Séd-Sárvízi-malomcsatorna kettős célokat szolgál: egyrészt a belvizek levezetése a feladata, másfelől a vízjogi engedéllyel rendelkező öntözések és halastavak vízszükségletét biztosítja. Vilonya területén öntözésre használt víztározó tó, illetve halastó nem található. A Séd-Sárvízi-malomcsatorna teljes hossza 71,82 km, ebből a belvízvédelmi szakasz területére 54,68 km esik, azonban meg kell egyezni, hogy szerencsére belvízzel veszélyeztetett terület a település közigazgatási területét nem érinti.

A malomcsatorna medre 1,5 m³/s vízhozam levezetésére alkalmas, vízhozama a királyszentistváni osztóművel, valamint a szakaszosan elhelyezkedő árapasztókkal szabályozott. A térségi szinten a száraz időszakokban jelentős vízhiányok lépnek fel, a nagyvizes időszakokban viszont az elöntések jelentenek problémát. A Nádorcsatorna és a Séd-Sárvízi-malomcsatorna közötti vízmegosztás időszakonként az utóbbi medrében vízhiányt okozhat. A csatorna utolsó átfogó rendezésére 1980-ban került sor.

Törzshálózati mérőpont a település területén nem található. Korábban a Nádorcsatorna és a Sárvízi-malomcsatorna közötti térség vízjárta terület volt. A parti területek intenzív használata miatt a víz tározására nem áll rendelkezésre elegendő terület. Vilonya község településrendezési eszközök felülvizsgálatával az árvízmentesítés (megfelelő vízvezető képesség fenntartása) egyetlen útja a medrek karbantartása (növényzet irtása, mederkotrás), ami gyakran az ökológiai állapot romlását idézheti elő. A malomcsatorna medrének partjai – mesterséges vízfolyás lévén – műviek, hiányzik a parti zonáció, valamint a vízfolyás és ártere közötti kapcsolat. A térségben alapvető probléma a vízhiány, a mesterségesen kialakított és állandóan kotort csatornák elvezetik a vizet, így mocsarak, lápok és eredetileg vizes jellegű gyepek száradnak ki. A fenntartó kotrások során a lápi vegetáció gyakran sérül, a kirakott iszapon pedig invazív fajok jelennek meg.

A térség vízfolyásain a hidrológiai és morfológiai problémák főbb okai:

- Rendezett mederforma, nem megfelelő fenntartás
- Vízkivételek
- Zonáció hiánya
- Nem megfelelő hullámtéri tevékenység

Tápanyag és szervesanyag problémák főbb okai

- Mezőgazdasági diffúz szennyezés
- Települési diffúz szennyezés
- Kommunális szennyvíztisztító telepek nem megfelelő tisztítási hatásfoka
- Oldaltározós halastavak leeresztéséből származó terhelések
- Kommunális szennyvízelvezetés hiánya

Vilonya esetében a felsorolt víztestek minőségét érintő környezeti problémák közül elsősorban a mezőgazdasági területekről származó diffúz terhelések jelennek meg. A háztáji állattartás visszaszorulásából kifolyólag a települési szennyezés elenyésző, a község szennyvízhálózata teljesen kiépült. Szennyvíztisztító telep, víztározó, vízkivétellel járó ipari tevékenység a településen nem található.

3.3. Felszín alatti vizek

A terület felszín alatti vizeinek szintjét a Séd-patak mindenkori kisvíz szintje határozza meg. A mélyfekvésű területeken a talajvíz magas. Ezekre a területekre a beépítés előtt geotechnikai szakértői véleményt kell beszerezni.

A talajvíz kémiaiilag az alábbiakkal jellemezhető:

- kalcium-magnézium-hidrokarbonátos jellegű,
- keménysége 150-250 mg/l CaO (Kalcium-oxid) közötti,
- szulfáttartalma 60 mg/l körüli.

A rétegvizek mennyisége nem éri el az 1 l/s.km²-t, mert szerkezeti okokból a Bakony felől jelentéktelen az utánpótlás, az artézi kutak száma ennek megfelelően kevés. A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Veszprém megyei Szakasz mérnökségének adatszolgáltatása alapján Vilonya területe a felszín alatti vizek védelme vonatkozásában a Felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) számú Korm. rendelet 2. melléklete alapján fokozottan érzékeny (1a, 1b) és érzékeny besorolású területek (2a) területek találhatóak. Emellett a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján a fokozottan, illetve kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület érinti.

Melléklet a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelethez „Felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, érzékeny, kevésbé érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések”

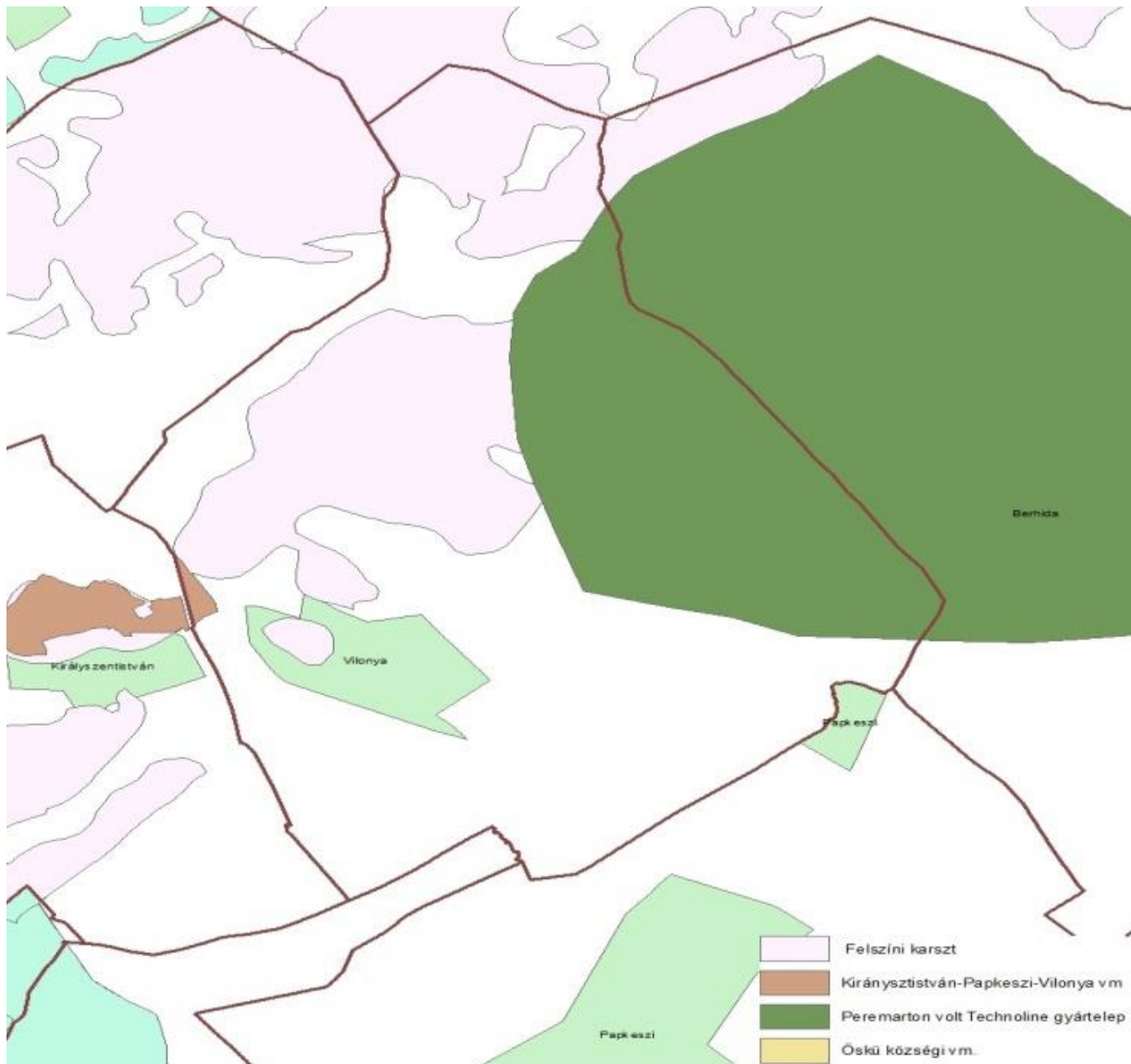
Település neve	Fokozottan érzékeny	Érzékeny	Kevésbé érzékeny	Kiemelten érzékeny felszín alatti terület
Vilonya	X			+

Vilonya közigazgatási területe az alábbi ivóvízbázis védőövezeteket érinti:

- Pétfürdő vízbázis hidrogeológiai „B” védőterület és védőidom
- Királyszentistván-Papkeszi-Vilonya vízbázis védőterület.

Antropogén szennyezés következtében már tapasztalható vízminőség romlás. A karsztos vízadóra települt, határérték feletti nitráttal szennyezett vízbázisok felhagyásra kerültek/kerülnek. A teljes település nitrátérzékeny területnek minősül, így a nitrátszennyezés csökkentése, illetve helybentartása szükséges. A felszín alatti

vizek szempontjából pontszerű szennyező forrásnak elsősorban az állattartó telepeket tekinthetjük. A tervezési területen nagyüzemi állattartás nem folyik.

Országos vízminőség-védelmi terület övezete Vilonyán (forrás: KDVVIZIG)

3.3.1. Nitrátérzékeny területekről

Vilonya területe nitrátérzékeny terület.

A nitrogén létfontosságú tápanyag, nagy koncentrációban azonban környezetünkre és egészségünkre egyaránt káros. Ezért a gazdálkodóknak meg kell óvniuk a talajt, valamint a felszíni és felszín alatti vizeket a mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéstől.

A nitrát túlterhelés hatásait felismerve az Európai Unió Tanácsa a szennyezések elkerülése érdekében létrehozta a minden tagállamra kiterjedő Nitrát Irányelvet

(91/676/EK). Ennek betartása Magyarország számára is kötelező, ezért hazánkban megalkották a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat követelményrendszerét, amelyet a nitrátérzékeny területeken kell teljesíteni.

Nitrátérzékeny területen a helyes mezőgazdasági gyakorlat (HMGY) szabályainak betartását ellenőrzi a hatóság. A HMGY előírásai a következőkre terjednek ki:

- Szerves trágyával kijuttatható nitrogén (N) hatóanyag mennyiségi korlátozásának betartása.
- Lejtős területen, felszíni vizek környezetében történő trágyázás feltételei.

A Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat kötelező előírásait a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet tartalmazza.

3.4. Vízbázis védelem

Vilonya Papkeszi és Királyszentistván vízellátását a Berhida-Ősi önkormányzatok tulajdonában álló berhidai kutak (V-318 és V-330) biztosítják.

A vilonyai ásottkút üzemen kívüli tartalék vízbázis, melynek alacsony vízhozama miatt lettek üzembe helyezve a királyszentistváni fúrt kutak. Ezeknek a sérülékeny környezetben lévő kutaknak a nitrát tartalma üzembe helyezésétől kezdve folyamatos emelkedést mutattak. Vilonya vízellátását, és a Királyszentistván 1 számú kút csak időszakosan (nyári csúcsidőszakban) üzemel.

3.4.1. Vízellátás:

A település ivóvízhálózata kiépítettnek tekinthető. Minőségi javulást az egyes ágvégek gerincevezetékhez történő csatlakoztatása jelenthetne. Az így kialakuló körvezetékes hálózatban a pangóvizek előfordulása minimális, továbbá a kétoldali megtáplálásnak köszönhetően az oltóvíz mennyisége is növelhető, ugyan azon a tűzcsapon, amely korábban csak ágvezetéken üzemelt.

„2021-ben FOGADALOM A KÖRNYEZETÜNK ÉS A BOLYGÓ ÉRDEKÉBEN”

Kevesebb víz használata nap mint nap... Válaszd a gyors zuhanyt, kézmosásnál szappanozás után zárd el a csapot, és csak az öblítéshez nyisd meg újra. A fürdés négyszer annyi vizet igényel, mint a zuhanyozás, és a melegvízhasználat energiaigénye a háztartásokban a második legnagyobb. Ha 8 perc helyett 4 perc alatt zuhanyozunk, 350 kg szén-dioxidot spórolhatunk meg egy évben.

Ruhamosás: rövidebb programon, alacsonyabb hőmérsékleten... Ezzel vizet és energiát is spórolhatsz, és a megfelelő mosószereknek köszönhetően a ruhák

ugyanolyan jól tisztulnak, mint hosszabb programon és magasabb hőfokon, sőt tovább megőrzik minőségüket.

Éljen a mosogatógép! A mosogatógép egyetlen ciklusban kb. 13 liter vizet használ, miközben ugyanannyi edény kézi mosásakor több tucat liter vizet folytatunk el. Már 8 tényér mosogatógépben való mosásával vizet takaríthatunk meg.

3.4.2. Szennyvízelvezetés:

A fogyasztóknál keletkező szennyvizek elvezetése a kiépült gravitációs üzemű szennyvízcsatornahálózat által megoldottnak tekinthető. A szennyvízátemelőknél a kedvezőtlen szaghatás elkerülése érdekében aktív vagy passzív biofiltert kell üzembe helyezni.

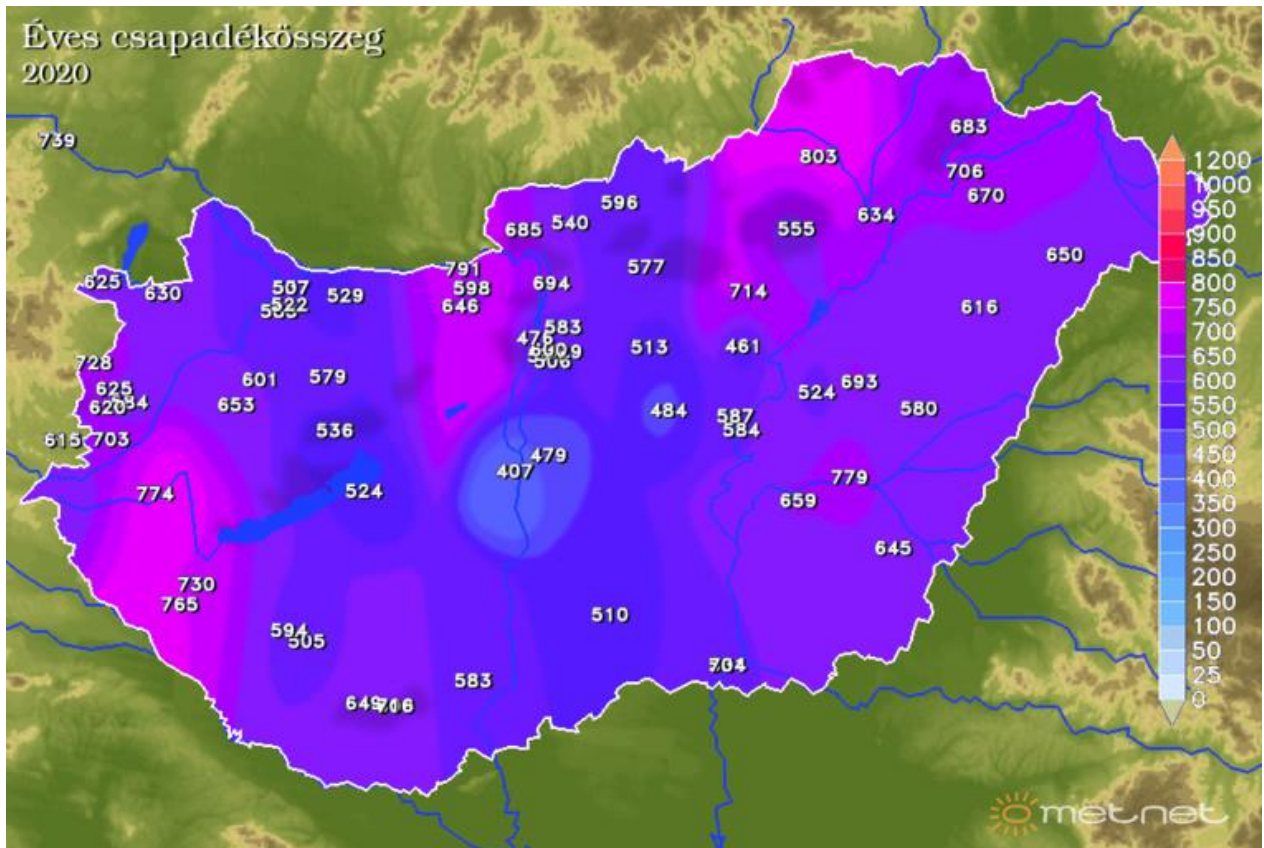
„2021-ben FOGADALOM A KÖRNYEZETÜNK ÉS A BOLYGÓ ÉRDEKÉBEN”

A víz második élete: nemcsak az esővíz... A "szürke víz" olyan víz, amelyet már egyszer használtunk. A szennyezettség mértékétől függően különféle módon használható - a virágok öntözésétől, az otthoni takarítástól a WC leöblítéséig.

3.4.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés:

A klimatikus változások miatt egyre sűrűbben lehet számítani rövid idejű, nagy intenzitású csapadékokra. A vízelvezető rendszert fel kell készíteni az ilyen jellegű csapadékvizek fogadására is. A nyílt árkok esetében fontos, hogy a meder, és kiváltképp a mederfenék karbantartott legyen. Ahol a beépítettség lehetővé teszi, és a meder kapacitása indokolja, ott a meder nyomvonalon belül közbenső tározó, csillapító műtárgy létesítésével a vízhozam kiegyenlítetté tehető.

2020-ben lehullott éves csapadékmennyiség mely Vilonya esetében átlagosan 525 mm jelentett. A tavalyi évhez képest – átlagosan – 41 mm-rel kevesebb csapadék esett.

Éves csapadékösszeg

(forrás: https://www.metnet.hu/terkepek?map=prec_y&date=2020 letöltve:
2021.03.03)

„2021-ben FOGADALOM A KÖRNYEZETÜNK ÉS A BOLYGÓ ÉRDEKÉBEN”

„A víz második élete: nemcsak az esővíz... A "szürke víz" olyan víz, amelyet már egyszer használtunk. A szennyezettség mértékétől függően különféle módon használható - a virágok öntözésétől, az otthoni takarítástól a WC leöblítéséig.”

3.5. Talaj

Vilonya területén a jó minőségű termőterületek aránya meglehetősen alacsony, ezért mind mennyiségileg, mind minőségileg különösen fontos a termőföldek védelme.

Vilonya közigazgatási területe összesen 1357,44 hektár.

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészlet száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	499	0	18	761923	57	19914	1527
külterület	279	0	0	12313417	44	878317	44132
zártkert	88	0	0	428911	76	105336	4874
ÖSSZESEN	866	0	18	13504251			

(forrás: http://www.takarnet.hu/pls/tknet/hivatalok_p.hivatallista az adatok tájékoztató
jellegűek letöltve: 2021.03.07)

Vilonyán a Csopek és környéke Hegyközség hegybírói tájékoztatása szerint szőlő termőhelyi kataszteri terület nem található. Gyümölcs termőhelyi kataszteri terület Vilonya közigazgatási határát a NÉBIH adatszolgáltatása szerint nem érinti.

Veszprém Megye Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztálya Földhivatali Osztályának hivatalos tájékoztatásában az alábbi minőségi osztályokkal nyilvántartott földterületeket nevezi meg átlagnál jobb minőségű termőterületeknek:

Földrészlet statisztika művelési áganként						
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	36	50	2617742	313	417176	52355
fásított terület	4	4	3219	433	1158	805
gyümölcsös	3	3	3521	958	1574	1174
kert	17	17	18445	439	1498	1085
kivett	589	596	1533000	44	199564	2571
legelő	74	87	2139212	324	315304	24589
rét	15	17	119957	700	42097	7056
szántó	180	279	7034467	539	238762	25213
szőlő	22	22	34688	434	3910	1577

(forrás: http://www.takarnet.hu/pls/tknet/hivatalok_p.hivatallista az adatok tájékoztató jellegűek letöltve: 2021.03.07)

A termőföldet károsító potenciális természeti és antropogén hatások:

- a szél felszínalakító munkája, a defláció és az egyenetlen eloszlású csapadékmennyiség
- a nagy lejtésű területen a vízerózió és a termőtalaj lemosódása
- a közúti közlekedésből származó leülepedő szennyezőanyagok, toxikus nehézfémek az út tengelyétől számított 100-100 méteres sávban
- helytelen öntözés hatására kialakuló másodlagos szikesedés
- síkosságmentesítő útsózás

Az emberi szervezetre ható károsító tényezők:

4. átgondolatlan talajművelés, kemikáliák (vegyszerek, vegyi anyagok) kijuttatása a földterületekre
5. a mezőgazdasági tevékenységek által okozott eróziós folyamatok és porszennyezés
6. a földtani közeget – és a felszín alatti vizeket - terhelő házi emésztőkből elszivárgó szennyvizek,
7. illegális hulladéklerakásokból a talajba és a talajvízbe mosódó káros anyagok
8. a háztáji állattartásból származó melléktermékek fertőzésveszélye.

8.1.1. Szélerózió

Vilonya külterülete szélerózióknak kitett terület. A település veszélyeztetett területein olyan területfelhasználást kell előírni a települések településszerkezeti tervében, és a helyi építési szabályzatban annak építési övezeteiben, amely a szélerózió mértékét csökkenti.

A szél pusztító hatása elleni védekezés nagyrészt agrotechnikai módszerekkel történhet. Ezek közül alkalmazható többek között a mezővédő erdősávok, fasorok uralkodó szélirányra merőleges telepítése, talajkímélő technológiák helyes megválasztása, kis adagokban történő öntözés, megfelelő növény szerkezet kialakítása, bizonyos esetekben pedig a művelési ág megváltoztatása.

9. Hulladék

A 2020. évben különböző hulladékok illegális lerakása számottevően a tavalyi évhez képest nem csökkent. Az önkormányzat igyekszik megakadályozni az ilyen jellegű hulladéklerakást. Problémát jelent, hogy a lakosok egy része a háztartási hulladékot illegális lerakóhelyen helyezi el, mellyel jelentős környezet-szennyezést okozhat. A település külterületének néhány pontján, belterületének szélén illegális hulladék lerakatok találhatóak, melyek elsősorban lakossági eredetűek. Nagyobb hulladék elhelyezését sikerült felszámolni az ingatlan tulajdonosának Vilonya és Berhida közötti területen.

A település tisztaság fenntartása érdekében továbbra is a Depónia Nonprofit Kft. gondoskodik a kommunális és szelektív hulladék elszállításáról.

A Vilonyán működő vállalkozások egyedi hulladékgazdálkodási tervei nem ismertek, így a településen keletkező termelési hulladékok mennyisége nem becsülhető. Veszélyes hulladék keletkezéséről nem tudunk. Az elmúlt évben környezetvédelmi bírság kiszabására nem került sor.

„2021-ben FOGADALOM A KÖRNYEZETÜNK ÉS A BOLYGÓ ÉRDEKÉBEN”

„A használt elemeknek külön helye van. A használt akkumulátorok, elemek veszélyes hulladékok, fordíts rá gondot, hogy mindig a megfelelő hulladékgyűjtőbe kerüljenek! Az újratölthető elemek jó alternatívák lehetnek.”

Nem az egyszer használatos műanyagzacskókra! A saját újrahasználató, akár súly szerinti méretű textil táskák nemcsak divatosak, de praktikusak is.

Csapvíz a palackozott helyett... Az egyik legegyszerűbb módszer a műanyag hulladék csökkentésére, ha PET palackozott víz helyett újra használható kulacsodat töltöd meg csapvízzel vagy szűrőkancsót használsz.

Az újrahasznosításban az erő! Ügyeljünk arra, hogy újrahasznosítható vagy újrahasznosított csomagolású terméket vásároljunk!

Szemétszedés séta közben - kellemes a hasznossal. Kirándulásaid alkalmával is törődhetsz az erdővel, vízpartokkal és a környezetteddel, ha összegyűjtöd, és kukába dobod az elhagyott szemetet.

Adj második életet dolgaidnak! Ahelyett, hogy eldobnál valamit, próbáld újrahasznosítani, vagy add tovább olyannak, akinek szüksége lehet rá.

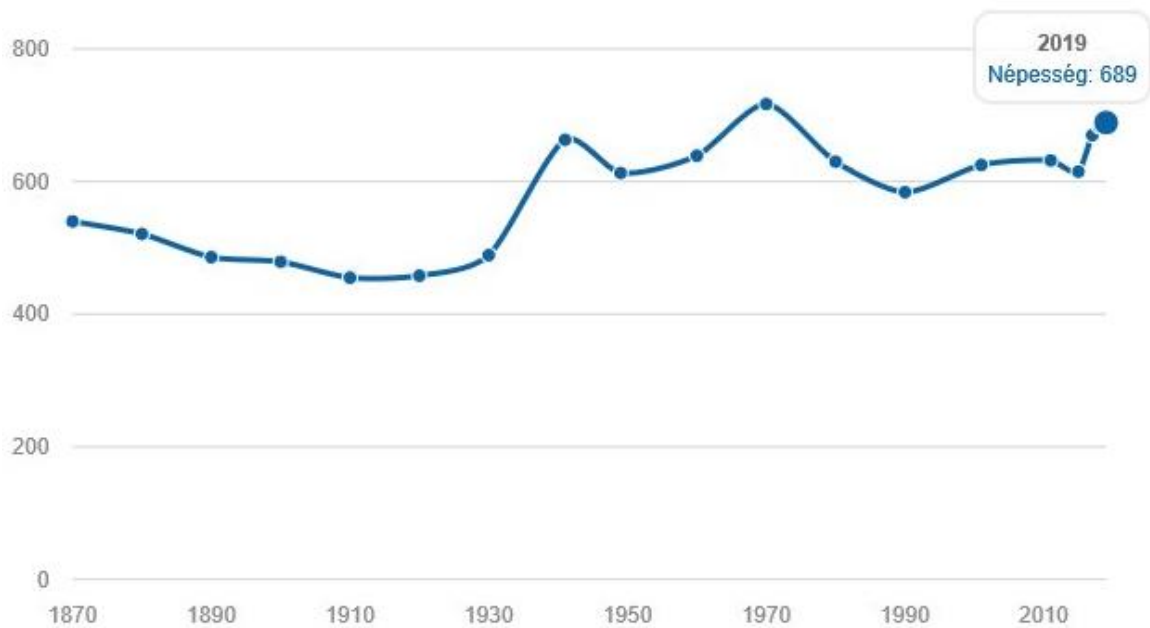
10. Zaj, rezgés

A község életében a környező településekhez hasonlóan rendszeresen visszatérő probléma a nyári kamion és teherforgalomnak a Veszprém – Szabadbattyán útra való terelése. Hiába vannak kitéve a sebességkorlátozó táblák, mert a fokozott ellenőrzések ellenére sem veszik figyelembe a járművezetők. A közút felújításával jelentősen csökkent a zajhatás.

11. Népeség

*„Vilonya utolsó becsült népessége 689 fő (2019 évben), ami akkori Magyarország népességének 0.01%-a (Veszprém megyének 0.2%-a). Népsűrűsége 51 fő/km². Lakások száma 233, népességet figyelembevéve, ez 3 fő per lakás. Ha népesség azonos ütemben változna mint [2018-2019] időszakban (0.88%/év), **2020-ban Vilonya lakossága 695 lenne.**”*

(forrás: <http://nepesseg.com/veszprem/vilonya> letöltve: 2021. 03.11)

Vilonya népességének alakulása 1870-től 2019-ig
(forrás: <http://nepesseg.com/veszprem/vilonya> letöltve: 2021.03.11)

11.1. Éghajlat változás hatása emberi egészségre

A tavalyi évben megemlítsre kerül, hogy az éghajlatváltozással és környezet szennyezéssel az elkövetkezendő években, évtizedekben, felerősödnek és megjelenhetnek egyes betegségek:

„Az éghajlatváltozás hatására bekövetkező változások is a lakosság egészségének az egészségét fogják befolyásolni. A hőhullámok, az árvizek, a viharok, a tűzesetek és az aszályok következtében fellépő megbetegedések és sérülések a növekvő nyári átlaghőmérséklet hatására, és a hőhullámok alatt fellépő hasmenéses megbetegedések, a keringési-légzőrendszeri megbetegedések növekvő gyakorisága és néhány fertőző betegség hordozóinak megváltozott térbeli eloszlása mind következményei az éghajlatváltozásnak.”

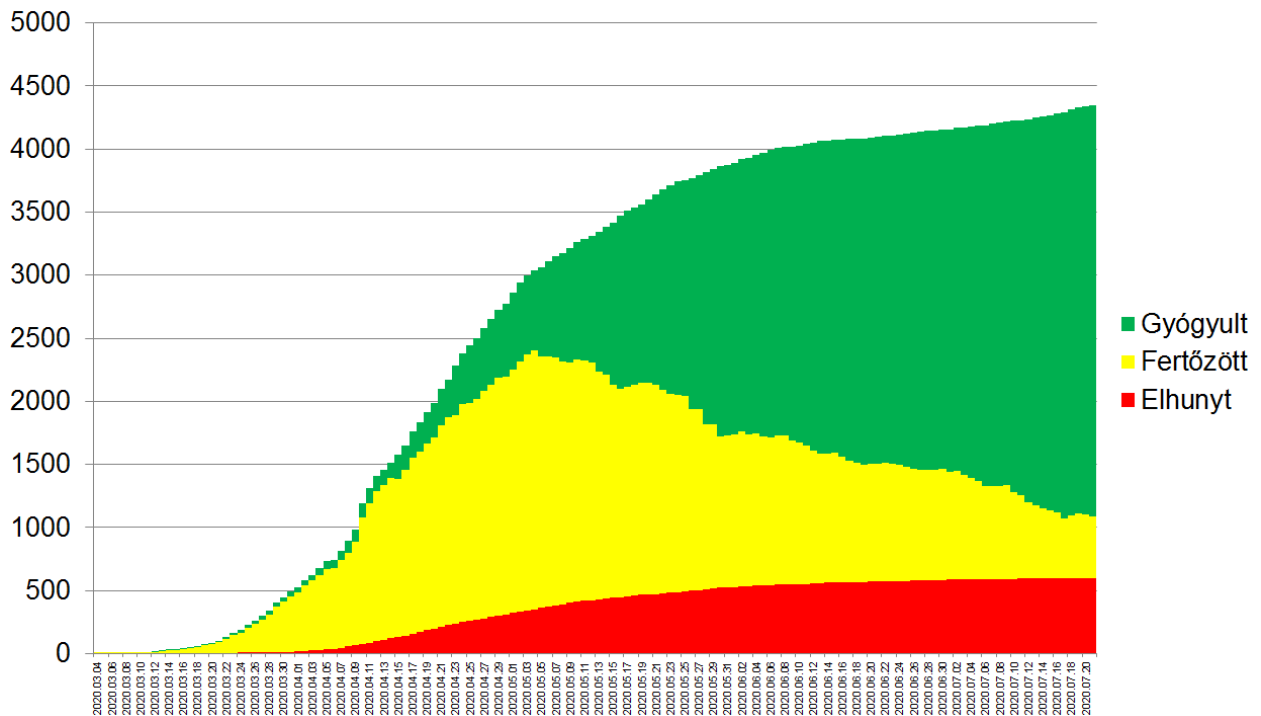
11.1.1. 2020-as Covid19-koronavírus-járvány Magyarországon

„A 2020-as Covid19-koronavírus-járvány magyarországi első regisztrált esetét március 4-én, az első elhunyt beteget pedig március 15-én jelentették be. Március 18-án már arról kapott tájékoztatás a lakosság, hogy Magyarországon bárhol jelen lehet a fertőző vírus.

A járvány eddig két hullámban tört az országra. Az első, márciusban kezdődő hullám során az aktív esetek száma egészen május elejéig nőtt, meghaladta a 2000-et is, majd folyamatosan csökkenni kezdett. Ez a csökkenés július második feléig tartott, ám ettől kezdve a szám először lassú, majd augusztustól, a második hullám

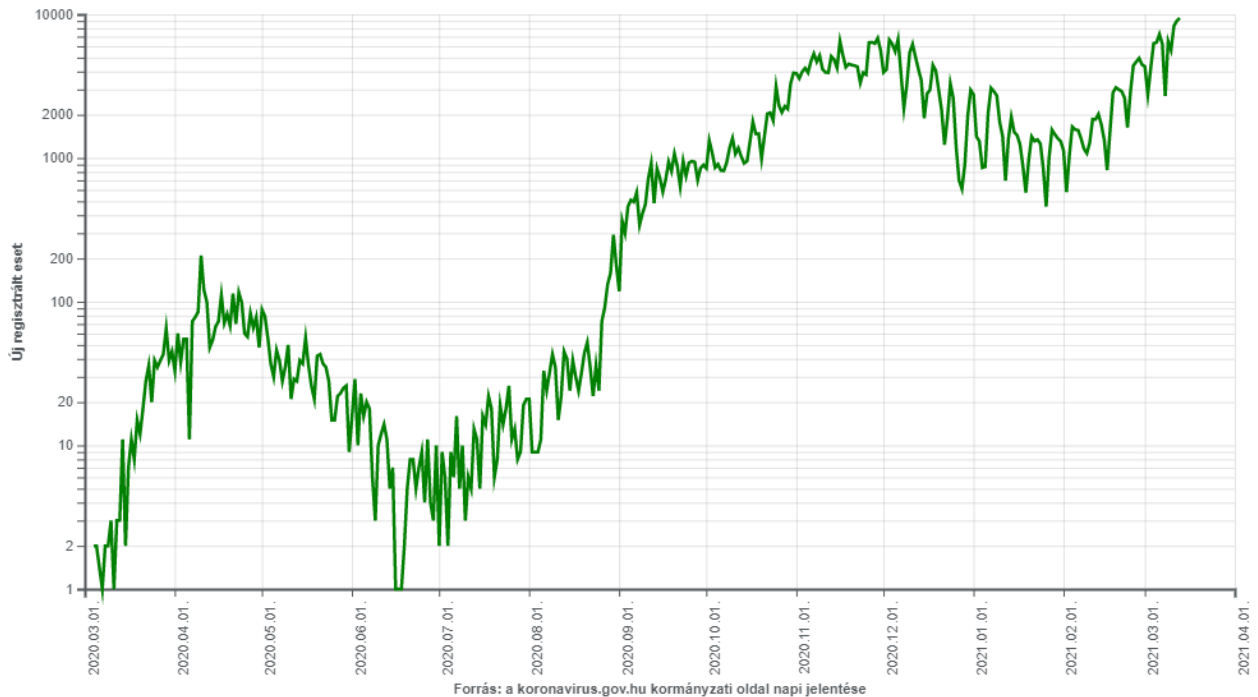
beköszöntével gyors emelkedésnek indult. A második hullám során jóval több beteget azonosítottak, ám ezúttal nagyobb arányban fiatalokat, akikre a betegség kevésbé veszélyes.. A második hullám decemberben gyengülni kezdett, de amikor még nem tűnt el teljesen, 2021 februárjának közepén, az eredeti vírusnál jóval fertőzőbb brit mutáns megjelenése miatt újra emelkedésnek indult az esetszám. Ebben a harmadik hullámban minden addigi rekordot megdöntött a kórházban ápolott személyek száma.”

(forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Covid19-koronav%C3%ADrus-%C3%A1rv%C3%A1ny_Magyarorsz%C3%A1gon letöltve: 2021.03.09)

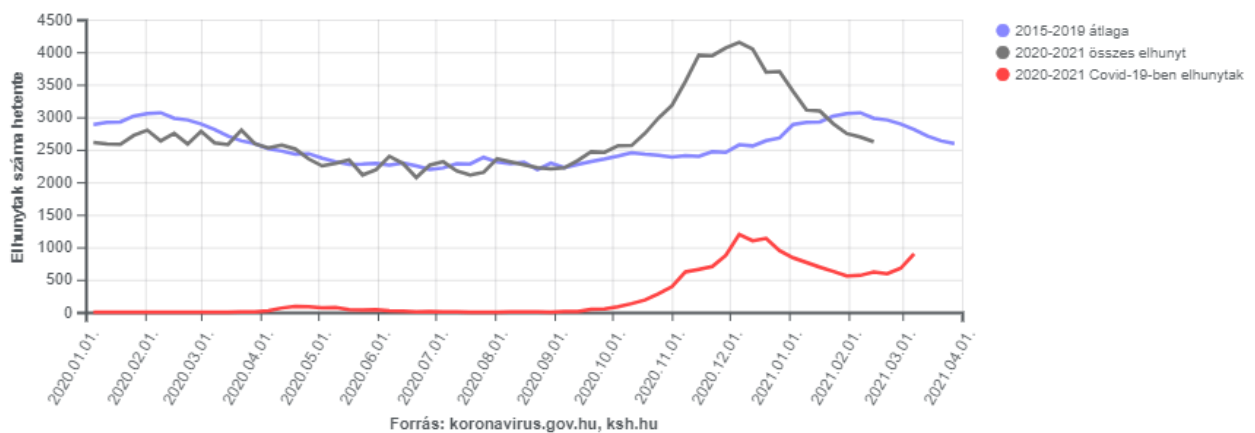
A gyógyultak, a fertőzött állapotban levők és az elhunytak napi száma az első hullám során

(forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Covid19-koronav%C3%ADrus-%C3%A1rv%C3%A1ny_Magyarorsz%C3%A1gon letöltve: 2021.03.09)

A Covid19-világjárvány magyarországi napi új regisztrált fertőzötteinek száma
logaritmus skálán

(forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Covid19-koronav%C3%ADrus-%C3%A1rv%C3%A1ny_Magyarorsz%C3%A1gon letöltve: 2021.03.09)

A 2020-2021-es heti halálozás összehasonlítása az előző 5 év átlagával

(forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Covid19-koronav%C3%ADrus-%C3%A1rv%C3%A1ny_Magyarorsz%C3%A1gon letöltve: 2021.03.09)

A koronavírus-járvány és az adott társadalmi válaszoknak komoly gazdasági és környezeti hatásai voltak. A dokumentáció összeállítása idején még nem jelezhető előre, hogy e hatások milyen hosszan érvényesülnek, mindazonáltal helyi közösségi szinten a következőket érdemes megtartani a járványt követő időszakban is:

- Kiemelt figyelem a higiéniaira. 2020-2021-ben a kézmosás gyakorisága, a közösségi helyeken a fertőtlenítőszer alkalmazása általánossá vált. E gyakorlatot érdemes megtartani a jövőben is, hiszen ezek más fertőzések, betegségek hatékony megelőzésére is szolgálnak.

- Az elektronikus ügyintézés. Nem pusztán hivatali ügyek, hanem az élet más területein (pl. vásárlás, orvosi receptfelírás) is megszokottá vált a telefon és a világháló használata. Ennek kedvező környezeti hatása a kisebb gépjárműforgalom miatti alacsonyabb terhelés, de más helyzetekben is célravezető (kevesebb sorban állás, ügyintézői részről nagyobb figyelem az összetettebb ügyekre, stb.)
- Helyi erőforrások fontossága. Különösen az első hullám idején volt látványos, de nemzetgazdasági szinten folyamatos kihívást jelentett a hosszú termékláncokban bekövetkezett akadozás. Másrésztől lakossági szinten is komoly volt az átrendeződés, a helyben történő beszerzés fontossága felértékelődött. E hatások miatt egyértelművé vált a saját erőforrások fontossága. Válsághelyzetben az önálló cselekvés lehetősége komoly érték, környezeti szinten pedig – a szállítási láncok rövidülése miatt – az ún. ökológiai lábnyom is kisebb.
- Kisebb közösségek felértékelődése. A járvány hullámai során sokan költöztek ki zsúfolt területekről ritkábban lakottabbakra. A vidéki területek felértékelődésében fő szerepet játszott a kapcsolattartás lehetősége (kommunikáció, közlekedés), illetve az alapvető közszolgáltatások hasonlóan magas színvonala, röviden az infrastruktúra.

Megállapítás, értékelés

A Község környezeti állapotának általános értékelése alapján megállapítható, hogy a felsorolt problémákon kívül környezetkárosítás nem történt, az általános állapot jónak mondható.

*„A Földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön” –
David Brower*

Vilonya, 2021. március 19.

Fésüs Sándor
polgármester